1893 – 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 206. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 29-го ЖОВТНЯ 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 29, 1963 No. 206. VOL. LXX.

ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР — ВЕЛИКА ПОДІЯ НАШОГО СТОЛІТТЯ

Рим, (О. Ж.). — В доповіді, що нею інавгурував Студійні Дні Українського Християнського Руху (13-16 жовтня ц.р. в Рокка ді Папа), Митрополит Української Католицької Церкви в Канаді Впр. Кир Максим Германюк назвав теперішній Вселенський Собор Католицької Церкви — найбільшою подією століття, яку можна поставити поруч із такими подіями як світові війни, поява фашизму й комунізму, об'єднання Европи чи космічні подорожі.

Мені здається, що найскорше відчувається велич цієї мирної революції, якою є Собор, прибувши до Риму, де місцева преса й журналісти з усього світу, всі кращі щоденники мають постійних кореспондентів, не рахуючи різних спеціялістів, коментують виступи єпископів Азії та Африки. Ці бо єпископи якось раптом з незвичайною силою поставили питання вселенського засягу Церкви, права всіх людей на благовість Христа у доступній їм формі.

Від дитинства вчили нас, що Церква є вселенська. Але ніхто з нас не здає собі справи, що таке — вселенна. Ми знаємо Церкву, яка росла на ґрунті европейської культури, східньої чи західньої, але европейської, коли хочете — культури білої раси. Але ж Христос прийшов для всіх. Як казав проф. Є. Гловінський в своїй доповіді на Студ. Днях, — Церква з'явилася як явище соціяльне, проголосивши рівність усіх людей.

Треба було тисячі, а то й більше років, щоб християни знесли невільництво чи кріпацтво, хоч визнавали Христа й проповідували братню любов та високу правду, що кожна людина створена на образ і подобу Божу... Скільки то є ще й сьогодні церков, до яких заборонений вступ дітям Божим, які різняться кольором шкіри. Ці парадокси усвідомила собі Церква, а найперше Папа Іван XXIII, скликавши Собор, щоб зменшити кількість парадоксів, щоб відповісти на питання доби, щоб дати змогу сучасній людині оцінити глибину Христової благовісти.

Собор скликано не для осуду сучасної людини, а для знайдення найкращого способу, щоб вона почула голос Христа. Коли для цього треба змінити деякі звички в Церкві, то треба їх змінити при допомозі Собору, коли чогось досі не бралося на увагу, то треба тепер взяти. Але звички — річ дуже вперта. І тому не

(Закінчення на 4-ій стор.)

ІСТОРИЧНА ЗУСТРІЧ У ВАТИКАНІ. — Під час нарад Вселенського Собору Католицької Церкви в Римі відбулася однотижнева конференція Українського Християнського Руху і з цієї нагоди Папа Павло УІ. прийняв — як уже інформовано — на спеціяльній авдієнції в п'ятницю, 18-го жовтня, велику українську делеґацію з Митрополитом Йосифом Сліпим, Митрополитами Амвросієм Сенишиним і Максимом Германюком та іншими українськими католицькими Владиками на чолі. Під час авдієнції Папа по-батьківськи обняв Митрополита Йосифа Сліпого — як це видно на фотознімці, взятій із першої сторінки офіціяльного ватиканського органу „Осерваторе Романо" з 20-го жовтня. Майже ціла перша сторінка цієї газети присв'ячена повідомленням про цю історичну зустріч у Ватикані.

ВСЕЛЕНСЬКИЙ СОБОР УСТІЙНИТЬ НОВИЙ КАЛЕНДАР І ПОСТІЙНУ ДАТУ ВЕЛИКОДНЯ

Рим. — В минулу п'ятницю 25 жовтня ц.р. Вселенський Собор прийняв 2.058 голосами проти 9 при одному неприявному, що він „не є проти" вирішення нового календаря, з тим, що має бути збережений принцип сьомиденного тижня із неділею. Водночас у тій постанові сказано, що так само Собор не є проти усталення постійної, тривкої дати Великодня, щоб та дата „була сприємлива для всіх, що заінтересовані в цій проблемі, зокрема для християнських братів, розділених від Святої Церкви" (себто православних). До цього часу, як відомо, обов'язують в християнському світі два календарі — Юліянський, заведений в 46 році перед нар. Христа римським імператором Юлієм Цезаром, і Григоріянський, заведений Папою Григорієм XIII у 1582. Від 1900 року між обома календарями є різниця 13-ох днів. На Нікейському Соборі в 325 р. визначено досить складне вираховування кожнорічного Великодня: на неділю після першої повні Місяця, чи пак після зрівнання дня і ночі, що припадає за Григоріянським календарем на 21 березня. Таким чином в роках 1934-1959 Великдень припадав в Римо-католицькій Церкві між 24 березня і 25 квітня. Незручність цього вираховування полягає в тому, що дату Великодня устійнюється у пристосуванні до Місяця, а календар у пристосуванні до Сонця.

„Вашинґтон Пост" називає справу побудови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні „найдивнішим овочем холодної війни"

Вашинґтон. — Відомий американський щоденник „Вашинґтон Пост" ствердив у непідписаній статті, надрукованій в числі з 25-го жовтня цього року п. н. „ЗДА і Росія діляться українським поетом, як національним героєм", що „найдивніший овоч холодної війни дозріває на маленькім клаптику паркової землі між 22-ою і П вулицями Н. В." у Вашинґтоні, де 30-го травня 1964-го року, „якщо не буде перешкод, буде здвигнена статуя Тараса Шевченка, українського поета XIX сторіччя, який востаннє став героєм для Конґресу і для Кремля". У цій статті, написаній тиждень після появи ославленого редакційного коментаря „Афера Шевченка" в цьому часописі, ствержується, що для багатьох американських громадян буде несподіванкою той факт, що їхній уряд погодився на поставлення пам'ятника революційній постаті, іменем якої було названо — згідно з інформаціями журналу „ЮССР" з жовтня 1962 р. — 1620 місцевостей, вулиць й установ у Совєтському Союзі. Пригадуючи, що Совєти визначають Шевченка, як діяча з большевицькими тенденціями, який боровся за дружбу між всіма російськими народами, „Вашинґтон Пост" з'ясовує в дальшому заперечливе становище американських українців до такої абсурдної тенденції в інтерпретації постаті і світогляду Шевченка і відкликується на статтю проф. Лева Добрянського, надруковану в Конґресовому документі „Т. Шевченко борець за волю", в якій висвітлене повсякчасне неґативне становище Шевченка проти російського тоталітаризму і тиранії. Поінформувавши про українську акцію для збудування пам'ятника у Вашинґтоні, про автора його проєкту і про переведену у ЗДА збірку, яка дала понад 275 000 долярів, стаття „Вашинґтон Посту" закінчується побажанням, щоб Конґрес ЗДА затвердив врешті пропозицію про створення Національної комісії для справи пам'ятників у столиці, яка вирішила б, які пам'ятники мають бути збудовані і яка відділила б естетичні децизії від політики.

Помер Омелян Матла

Ню Йорк. — В суботу 26-го жовтня помер тут після довгої недуги у шпиталі в Айліп Омелян Матла, відомий український діяч, член Організацій Українських Націоналістів, колишній відповідальний редактор націоналістичних часописів „Вісті" і „Студентський Шлях" у Львові в'язень концентраційного табору в Березі Картузькій та польських німецьких і совєтських тюрем.

В АМЕРИЦІ

● **Голова Сенатської Підкомісії** Публічних Робіт сенатор демократ Едмунд С. Москі ствердив на основі наукових дослідів, що кілька поважних недуг є спричинювані занечищеним повітрям в більших містах. Сен. Москі висловив надію, що Сенат призначить потрібні гроші, щоб можна було боротися проти нечистого повітря, як це вже зробила Палата Репрезентантів в липні цього року.

● **Д-р Роберт Г. Вайт - Стівенс** із рільничого відділу Американської Цианамідної Компанії передбачає, що коли вдадуться досліди, то рільники в Америці зможуть мати яйця від своїх курей, коли цього захочуть. Також інші тварини житимуть згідно з бажанням людини, і свині народжуватимуть поросята, коли фермер захоче, а безрога й рогата худоба матимуть таке худе м'ясо, якого потребуватимуть люди.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УНС ЗАКІНЧИЛА ПІВРІЧНУ ПЕРЕВІРКУ

Джерзі Сиьі. — Минулої п'ятниці, 25-го жовтня, тут у приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу закінчилася піврічна перевірка його діловодства, майна та організаційного стану, яку перевела Головна Контрольна Комісія в складі: д-р Володимир Галан з Філядельфії — голова, інж. Володимир Коссар з Вінніпеґу — заступник голови, дир. Петро Пуцило з Шикаґо — секретар і Іван Кокольський з Вунсакету та Іван В. Іванчук з Шикаґо — члени. Перевірка тривала впродовж тижня, бо почалася в понеділок, 21-го жовтня. В четвер після полудня і в п'ятницю перед полуднем Контрольна Комісія побувала на Союзівці, вакаційній відпочинково - виховній оселі УНСоюзу в Кергонксон, Н.Й., перевіряючи її діловодство і стан. Під час своєї праці в Головній Канцелярії УНС Головна Контрольна Комісія відбула два спільні засідання з членами Головного Екзекутивного Комітету, обговорюючи спільно актуальні господарські та організаційні проблеми УНСоюзу. На закінчення своєї праці Контрольна Комісія схвалила та подає до відома членам УНСоюзу такий заклик:

ЗАКЛИК ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ УНС до всіх Відділів і членів Українського Народного Союзу

Союзовці!

Обрана Вами на ювілейній 25-ій Конвенції Головна Контрольна Комісія, сповняючи свої статутові обов'язки, відбула в днях 21-25 жовтня 1963 р. свою чергову, піврічну перевірку діловодства, майна та організаційного стану й активности нашої великої організації, Українського Народного Союзу.

Перевірка виявила і потвердила, що діловодство організації є в повному порядку, що майно УНСоюзу постійно зростає, а його інвестиції у вартістих паперах та в гіпотечних позичках приносять сподівані прибутки.

Щож до організаційного розвитку, Контрольна Комісія з жалем ствердила, що в першій половині цього року не всі організаційні клітини УНСоюзу, його Відділи, виявили потрібну активність та не дали свого повного вкладу в дальший членський ріст і розвиток своєї організації, не зважаючи на великі зусилля в цьому напрямку Головної Канцелярії. Але з приємністю треба ствердити, що цей організаційний розвиток в останніх місяцях, не в малій мірі завдяки введенню в життя нової, т. зв. акцидентової забезпеченевої грамоти, знову почав прибирати питомого для УНСоюзу розмаху і є оправдані надії, що при дальшій наполегливій праці всіх організаційних клітин цей розвиток збільшуватиметься та дасть добрі наслідки. Задовження деяких відділів є великою перешкодою в розвою організаційного життя УНСоюзу.

Організаційна ділянка праці Українського Народного Союзу повинна стати головним завданням і щоденною метою всіх союзовців, зокрема головних та відділових урядовців і конвенційних делеґатів.

Ми з радістю і гордістю відмічуємо, що майно нашої організації в цьому місяці зробило черговий мільйоновий крок уперед, переступивши вже 28 мільйонів долярів. Це велике надбання, але найбільшим надбанням кожної спільноти і кожного народу є зорганізована громада людей, бо тільки вони можуть виконувати великі діла в змаганні до великої мети.

Тому Головна Контрольна Комісія звертається із гарячим закликом до всіх Союзовців:

Всебічно збільшуймо, поширюймо і скріплюймо нашу організацію — Український Народний Союз, бо він є головною основою нашого українського суспільного життя в З'єдинених Державах Америки і в Канаді і через нього ми можемо причинитися до кращого розвитку наших країн та допомогти нашому поневоленому українському народові здобути собі волю і кращу долю!

Джерзі Сити, 25-го жовтня 1963.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УНС

Володимир Ґалан — голова, *Володимир Коссар* — заступник голови, *Петро Пуцило* — секретар, *Іван Кокольський*, *Іван В. Іванчук* — члени.

Дітройтська Округа відзначила 70-річчя „Свободи" панелем на тему „Ми й Україна"

Дітройт, Миш. — Старанням місцевого Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу, що його очолює відомий союзовий і громадський діяч, колишній довголітній головний радний УНСоюзу п. Володимир Дідик, тут минулої неділі, 27-го жовтня по полудні в залі Українського Народного Дому відбулася оригінальна імпреза для відзначення 70-річчя „Свободи": панель, темою якого було: „Ми й Україна". В панелі, що його відкрив коротким вступним словом п. Володимир Дідик, говорячи про „Свободу" та її значення для розвитку УНСоюзу, Американської України та її оборони прав українського народу в його змаганнях до волі і незалежности, та яким проводив голова Метрополітального Відділу Українського Конґресового Комітету Америки ред. Михайло Бажанський, взяли участь: заступник гол. предсідника УНС інж. Степан Куропась та головний радний УНС проф. Мирон Куропась, та ред. „Свободи" А. Драган. Ціллю панелю було: з'ясувати — ілюструючи різними прикладами з життя — наше відношення, як американських громадян, до країни нашого походження і нашої культури, України. Ред. А. Драган з'ясовував принципи цього відношення, характеристикою якого, щонайменше у становищі „Свободи", завжди було і залишається безкомпромісове відношення до всіх ворогів і окупантів України з одного боку, а мобілізація в кожночасних можливостях найповнішої допомоги українському народові в його змаганнях до волі і незалежности з другого боку. Інж. Степан Куропась і проф. Мирон Куропась доказували потребу такого відношення практичними спостереженнями під час своїх недавніх відвідин в Україні, про які саме тепер друкується у „Свободі" довший репортаж інж. Ст. Куропася. На початку панелю ред. М. Бажанський поінформував приявних про акцію місцевої метрополітальної громади в справі зневажливої у відношенні до українців і їх національного пророка Тараса Шевченка статті у "Washington Post" та запропонував протестаційну резолюцію, яку прийнято оплесками. Між приявними було багато відомих союзових та громадських діячів, між ними гол. контролер УНСоюзу п. Іван Іванчук з Шикаґо та окружний організатор УНС, колишній його гол. контролер п. Володимир Гірняк, який разом з п. А. Тришом секретарювали під час зборів і панелю, при організації якого разом з п. Вол. Дідиком найбільше натрудився п. Василь Папіж.

Володимир Дідик

„Запорозька Січ", 367-ий Відділ УНС в Рочестері, відзначив своє 50-річчя

Рочестер, Н. Й. — Минулої суботи, 26-го жовтня, тут у приміщеннях Українського Американського Клюбу відбулася врочистість відзначення 50-річчя одного з найстарших місцевих товариств, „Запорозької Січі" — 367-го Відділу УНСоюзу. Цей відділ УНС, що був заснований в жовтні 1913-го року і нараховував тоді 36 членів, сьогодні належить до найбільших і найбільш активних клітин цієї великої організації ,нараховуючи 732 членів, а секретар цього Відділу, відомий діяч із народженої в Америці генерації п. Василь Попович, належить до найбільш успішних організаторів, здобувши в цьому році 26 нових членів до свого Відділу та УНСоюзу. Ювілейну врочистість започатковано співом американського національного гимну, що його виконала п-і Марія Климко. Вступні завваги, відкриваючи свято та вітаючи гостей, між ними місцевого пароха впр. о. монс. Степана Чомка, виголосив голова Відділу п. Юліян Кушнір, який опісля короткою промовою також і закрив імпрезу. Коротку історію Відділу - Ювілята та його розвитку подав його секретар Василь Попович. З промовами виступали представлені головним радним УНСоюзу п. Василем Гуссарем редактор англомовного „Українського Тижневика" і колишній громадянин Рочестеру мґр. Зенон Снилик та ред. А. Драган.

Василь Попович

У мистецькій програмі виступали: солістка Марія Климко при фортепіяновому супроводі п-і Анни Сороки і танцювальна група „Верховина" під проводом Петра Дзюби та Івана Заблоцького. Треба відмітити, що танцюристи цієї групи це переважно діти, члени поодиноких місцевих Відділів Українського Народ. Союзу. Виступала також танцюристка - солістка. На ювілей наспіло багато привітань від місцевих організацій. Кульмінаційною точкою імпрези було відзначення Почесними Грамотами найбільших заслужених діячів - піонерів Відділу: Антона Мельника, Василя Башука, Миколя Мазурчака, Василя Пукіша та Павла Лиска. Закінчено врочистість співом „Ще не вмерла Україна".

РАСК ЗАКЛИКАЄ ЕВРОПУ ДО ЄДНОСТИ Й ОБІЦЯЄ АТОМОВУ СПІВПРАЦЮ

Франкфурт. — Державний секретар Дін Раск звернувся до західньо-европейських країн з закликом, щоб вони скріпили свою політичну єдність та співпрацювали тісніше з Америкою задля збільшення військово - політичної сили вільного світу. Дін Раск промовляв у Франкфурті на відкритті пам'ятника у честь колишнього американського державного секретаря і секретаря оборони генерала Джорджа Маршалла, що його славетний „план Маршалла", здійснюваний в роках 1948-52, рішально вплинув на економічну, а за тим і політичну відбудову Західньої Німеччини та взагалі Західньої Европи. Державний секретар та західньо-німецький канцлер д-р Людвіґ Ерґард виголосили свої промови в історичному соборі св. Павла. Пам'ятник Маршаллові відкрито з нагоди 15-річчя проголошення згаданого „пляну". Дін Раск поставив у своїй промові запит, „що собою являє Европа і хто її репрезентує?" „Коли Европа простуватиме до більшої єдности, то вона прийматиме й більшу відповідальність" — заявив Раск, розуміючи під цим співвідповідальність за використання атомової зброї у випадку совєтської аґресії. Дін Раск виразно заповів, що Америка готова вирektись монопольного права „вета" у справі атомової зброї, якщо західньо - европейські країни політично становитимуть одну цілість і братимуть участь у здвигненні надводної фльоти з різнонаціональними залогами, озброєної атомовими ракетами „Поляріс". Потвердивши, що ЗДА рішені продовжувати підготову до реалізації пляну такої різнонаціональної морської атомової фльоти, Раск заявив, що та фльота „скріпить Атлантійське партнерство, зв'язавши ЗДА й Европу у нероз'язальний атомовий вузол". Водночас Раск запевнив, що ЗДА „в теперішніх обставинах" не зменшать своїх збройних сил, які перебувають на европейському континенті, але й картав західньо-европейські країни за замалу участь у збройній підготові. Західньо - німецький канцлер Ерґард промовляв перед Раском, але їх промови збігалися в тоні й інтенціях. Ерґард закликав країни Спільного Господарського Ринку, щоб вони не засклеплювались у власному 6-членному економічному Союзі, але й „обняли інших", з виразною алюзією до потреби включення до того західньо-европейського економічно-політичного союзу також Британії. Обидва промовці закликали до тіснішої европейсько-американської співпраці та проти політичного й господарського ізоляціонізму.

ЗДА запевняють Німеччину про зберігання в Европі свого війська

Бонн. — Державний секретар Дін Раск відбув в минулу п'ятницю 25 жовтня ц. р. кількагодинні наради окремо з канцлером Західньої Німеччини д-ром Людвіґом Ерґардом, міністром оборони Кай-Уве фон Гасселем та колишнім канцлером Конрадом Аденауером. В офіційному комунікаті сказано, що в одвертому й сердечному тоні переведено „виміну думок" на всі справи спільного заінтересування та що стверджено „повну однозгідність в усіх справах оборонної політики". За коментарями преси — головною темою тих нарад була справа збереження на европейському континенті кругло 250.000 американського війська. Минулотижневі заяви кол. президента Д. Д. Айзенгавера і заступника секретаря оборони Гілпатріка та голоси американської преси сильно стривожили західньо - німецькі керівні кола, що Америка, перевівши експеримент із перекиненням впродовж трьох днів повної одної дивізії до Надренії, відтягне з Західньої Европи поважні свої сили. Дін Раск буцім-то запевнив західньо - німецьких державних мужів, що кожне відкликання військ відбудеться за попереднім порозумінням з ними. Західньо - німецький міністер закордонних справ д-р Ґергард Шредер приспішив свій від'їзд з Гааґи, де він був на конференції сімох міністрів закордонних справ Західньо - европейської Унії, щоб взяти участь в нарадах з Діном Раском.

СССР не хоче перегонів із ЗДА на Місяця, — Хрущов пропонує „перемир'я" з Пейпінґом

Москва. — Нікита Хрущов склав у пресовому інтерврю з групою 50-ох лівих журналістів, проголошеному на сторінках „Ізвєстій" в минулу суботу 26-го жовтня ц. р., заяву в двох важливих справах: він заявив, що Совєтський Союз не плянує вислання в передбаченому терміні астронавтів на Місяць та не переведе такої експедиції без попередньої дбайливої підготови. Хрущов заявив далі, що він читав, що ЗДА передбачають вислання такої експедиції на 1970 рік: СССР — мовляв — буде придивлятись, як Америка розв'яже проблему повернення на Землю астронавта з Місяця. Перегони у цій справі — казав Хрущов — були б загрозливі для життя астронавтів. Однак Хрущов нічого не відповів на пропозицію президента Кеннеді щодо спільних дослідів, приготувань і експедиції на Місяць ЗДА й СССР. — У тому самому інтерврю Хрущов закликав до припинення совєтсько-китайської полеміки. Коментатори звертають увагу, що таких закликів було вже кілька та що за кожним разом швидко потім розпалювалась наново із ще більшою натугою взаємна полеміка між Москвою і Пейпінґом. Цей суботняшний заклик вважають за бажання створити собі арґумент, що не Москва, а Пейпінґ винен у продовжуванні ворожнечі. У зв'язку з святкуванням у Москві 46 роковин жовтневої революції передбачується там велике збіговище комуністичних ватажків.

У СВІТІ

● **Службовика Товариства імени Анни Франк** в Західній Німеччині арештували під закидом фальшування грошей. Те Товариство група німців заснувала для сприяння кращим німецько-жидівським відносинам: Анна Франк, молода жидівська дівчина, вславилась своїм щоденником, що його знайшли після того, як сама вона згинула в німецькому кацеті. Службовик тієї організації Віктор фон Гефель признався, що він надруковував на машинах тієї організації 20.000 нім. марок у 10-маркових банкнотах, ніби для того, щоби мати гроші для ведення організаційної роботи.

● **В Південно-африканському Союзі** обрано на президента церковної організації методистів, яка нараховує 1.364.000 членів, мурина Сета Мокітімі, колишнього пастушка одного з автохтонних племен. Цей вибір вважають за поважний удар по біло-расовій політиці прем'єра Гендріка Верверда.

● **У Токіо** відбулась парада у честь американського морського капітана Джона Еліота, який 3 січня 1946 року, поспішивши з допомогою японському кораблеві „Єюшіма Мару"" який наїхав на міну, впродовж 25 хвилин перевів на свій корабель 4.296 японців.

СВОБОДА SVOBODA

Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і мони ордерс вас таплиться на: "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Перші явні кандидати

Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер заявив, що в листопаді він оприлюднить, чи буде в наступному році кандидувати на президента. Проте, водночас він виголошує в різних містах і стейтах Америки виразно передвиборчі промови, які не залишають сумнівів, що він уже старається, щоб республіканська конвенція призначила його на президентського кандидата. Це рішення Рокефеллера ще виразніше видно в тому, що він критикує не тільки демократичний Уряд Дж. Ф. Кеннеді, але й найповажнішого свого суперника, республіканського сенатора з Арізони, Беррі Голдвотера. Цей останній недвозначно потвердив, що він прийме кандидатуру у президентських виборах, якщо конвенція так захоче.

Таким чином дещо прояснилась передвиборча ситуація. По демократичному боці вона завжди була ясна, бо не існує ніякого іншого кандидата, як Дж. Ф. Кеннеді. Зате по республіканському боці говорилось у пресі про багатьох потенціяльних кандидатів. Якщо тепер Рокефеллер і Голдвотер будуть суперничати у вступних — так званих праймері — виборах у різних стейтах, то вислід тих виборів буде деяким мірилом для рішення республіканської конвенції. Покищо популярність Голдвотера в західніх і частинно середніх стейтах куди більша, як популярність Рокефеллера, при чому він єдиний з республіканських кандидатів може здобути тепер південні стейти, що їх білі мешканці обурені на Уряд Кеннеді за його становище до расової проблеми. Зате Беррі Голдвотер є контроверсійною фігурою всередині самої Республіканської партії, яка побоюються його надто „правого" курсу, можуться мати проти себе одверту кампанію збоку всіх робітничих спілок і побоюється втратити голоси всіх тих „незалежних", які завжди схиляються радше до лібералізму, як до консерватизму з посмаком реакції. До того ж Голдвотер не приховує свого жидівського походження, що також не дуже подобається різним американцям.

Тамас Дюї, що невдало кандидував у 1944 і 1948 рр., після нього Д. Айзенгавер що урядував у двох каденціях, і Ричард Ніксон, що кандидував в останніх виборах, всі вони проповідували той „модерний республіканізм", який ішов би „серединою дороги". Цю середину дороги, з перехиленням дещо в сторону лібералізму, персоніфікує й Нелсон А. Рокефеллер. Тому безпосередньо після прогри Ніксона — Рокефеллер був логічним республіканським кандидатом. Проте, його розвід після 31-річного подружжя та одруження з колишньою секретаркою, зараз після того, як вона розвелася з своїм чоловіком, зробили препогане враження в американському громадянстві. Це прикметна риса американців ,що вони ставляться, може, навіть надто легковажно до проблем моралі в світі театру, фільму й власної молоді, але вимагають бездоганнаї поведінки від осіб на високих державних постах.

У цій ситуації не виключене, що на республіканській конвенції очі її учасників звернуться в сторону такого третього кандидата, який буде наче компромісом між обома крайніми крилами Республіканської партії, репрезентованими Голдвотером і Рокефеллером, і який не матиме згаданих вище їх персональних „гріхів". Ось так знову заговорили про особу Ричарда М. Ніксона, відомого в цілій Америці республіканця з найвищим, так би мовити, державницьким стажем і досвідом. Сам Ніксон раз-у-раз заявляє, що він не є кандидатом на ніяке державне становище. Але ці його заяви можуть бути тактичного характеру. Вирішним буде для нього, мабуть, питання, чи взагалі республіканці можуть виграти у 1964-му році вибори проти Кеннеді. А це залежатиме від ситуації, яка буде осінню наступного року.

Перед формальним розривом

У з'язку з 46-ою річницею „жовтневої революції" до Москви починають з'їжджатися провідники комуністичних партій з різних континентів світу. Їх зустрічають що тепліше, як кожного року, заповідаючи для кожної делегації окрему зустріч з Хрущовим і запобігаючи цілком виразно їхньої підтримки в спорі з комуністичним Китаєм.

Не зважаючи на всю московську „дружність", цьогорічний з'їзд не буде такий численний, як минулими роками, коли до Москви збиралися провідники вісімдесят і однієї комуністичної партії й „одностайно та одноголосно" проголошували декларації про спільні цілі й завдання світового комуністичного руху. Монолітний, здавалося б досі, міжнародний комуністичний рух розколовся дуже серйозно і колеться поступово далі. По боці Пейпінгу в спорі з Москвою стоїть уже не тільки компартія маленької Альбанії, але й ряд інших комуністичних партій Азії, Африки й Америки. Позиції Москви в цьому спорі підтримують беззастережно — згідно з найновішими даними — з усіх вісімдесяти шести компартій світу уже тільки 65 компартій. Решта — двадцять, не враховуючи комуністичного Китаю — перейшли вже цілком одверто на бік Пейпінгу або обережно заявляють про свою „невтральність".

У цій ситуації немає великих виглядів на те, що КПСС поведеться відбути цього року в листопаді - грудні таку ж конференцію чи нараду, як відбувала вона їх минулими роками, проводячи в їх постановах і деклараціях потрібну собі лінію. Єдина можливість, яка залишається сьогодні Москві — це скликати конференцію прихильних собі компартій і на ній добитися засудження комунокитайських „розкольників".

Грунт для такої конференції Хрущов і його партійне керівництво підготовляють уже довгий час з допомогою пропаганди та різних дипломатично - підривних заходів. Совєтські газети безупину таврують „маоїзм", як зраду принципів марксизму та ленінізму, і визначають самого Мао та інших провідників китайської компартії, як спільників і соратників троцькістського „інтернаціоналу ренегатів". Дуже показовими з цього погляду можуть бути друковані в совєтських газетах загострені докраю статті, які вже не залишають ніякого місця на будь-яке примирення між обома сторонами. „Обіймання з троцькістами — пишеться в цих статтях — лютими ворогами марксизму - ленінізму, розкольниками і політичними банкрутами вже само по собі характеризує політику китайського керівництва", бож „погляди керівників Комуністичної партії Китаю з багатьох важливих питань сучасности, їх авантюристський політичний курс і методи розкольницької діяльности, спрямовані на підрив єдности світового комуністичного руху, на диво рідняться з ідеологією й духом троцькізму". В такому тоні зредаговані у теоретично - ідеологічному органі КПСС „Коммунист" матеріяли, в яких відмовляється китайським комуністам права називати себе марксистами і закликається кожного комуніста в світі включитися в боротьбу проти пропагованих Пейпінгом настанов.

Не залишаються винними супроти Москви і лідери китайської компартії. Одверто і недвозначно вони називають Хрущова та його соратників політичними банкрутами, зрадниками марксизму - ленінізму і своїми політичними ворогами. І тому плянована Хрущовим конференція компартій у Москві може закінчитися формальним розривом з Пейпінгом і поділом міжнародного комуністичного руху на два взаємоворожі табори — московський і пейпінгський.

Валерій Остапенко

СТРАТЕГ І ПОЛІТИК

14-го жовтня цього року генерал Д. Д. Айзенгавер святкував свій день народження. Генералові сповнилося 73 роки, і він відпочиває після довголітньої служби батьківщині. Ще недавно ця людина була в центрі уваги цілого світу. Тепер її місце зайняли інші люди, але ім'я Айзенгавера увійшло в історію, як ім'я визначного військового діяча сучасности та популярного президента ЗДА.

Цей скромний, з приємною усмішкою генерал почав свою службу батьківщині в 1911 році, як кадет Військової Академії у Вест Пойнті. В 1915 році він закінчує академію і в ранзі молодшого лейтенанта вступає в 19-ий піхотний полк, розташований у форті Сем Гастон. Кінець першої світової війни застає його в Кемп Колті, де він бере участь в опрацюванні системи організації танкових частин і тактики танкового бою. Тут дістає кілька нагород і рангу підполковника.

На початку 1920-их років Айзенгавер перебуває в зоні Панамського каналу, потім переходить спеціяльний вишкіл у клясі модерної зброї, а в 1927 році, як член Воєнно-Історичної комісії, прибуває до Франції. Тут студіює найважливіші воєнні операції, які відбулися на европейському театрі першої світової війни. Два роки згодом його відкликають до Вашингтону і призначають у Департамент Оборони на посаду першого асистента в секторі військового постачання і транспорту. Одночасно він бере активну участь у творенні першого в Америці Військово - Індустріяльного коледжу.

В 1932 році Айзенгавер дістає наказ прибути в штаб генерала МекАртура, де і лишається протягом наступних семи років. Уміжчасі уряд посилає ген. МекАртура на Філіппіни з військово - політичною місією. Айзенгавер супроводить генерала.

У 1941 році в Луїзіяні відбуваються найбільші в історії американських збройних сил маневри, які охоплють територію в 30 000 кв. миль з участю одного мільйона вояків. Тактичним організатором цих маневрів був полковник Айзенгавер.

Відразу після нападу японців на Перл Гарбор Айзенгавера викликають до Вашингтону і через два місяці після того, вже як бригадного генерала, призначають у штаб генерала Маршалла, який в той час на Пацифіку організував оборону метрополії.

1942-ий рік — рік наростання важливих воєнних подій в Европі. Американський уряд, в порозумінні з військовим командуванням, посилає Айзенгавера до Англії із завданням дослідити можливості відкриття другого фронту. А на Різдво 1943-го року президент Рузвелт призначає генерала Айзенгавера на головнокомандувача всіх американських збройних сил в Европі.

Задум найважливіших воєнних операцій, зв'язаних з інвазією, операцій фінального періоду війни і, взагалі, ціла ідея перемоги над Німеччиною в першу чергу належать Айзенгаверові. І як англійці не старалися славу „вікторі" поділити між „янкі" Айзенгавером і своїм Монтгомері — акт капітуляції Німеччини був підписаний у штабі Айзенгавера. А це — найбільша честь для полководця.

Історія знає немало великих полководців. Карло XII, Наполеон, Суворов — кожний з них був великим по-своєму. Карло XII, бувши незрівнянним вояком, був поганим дипломатом. Наполеон здобув собі славу і як стратег, і як політик, але ця його слава була обставлена безперервними інтригами, і своє блискавичне піднесення він закінчив таким самим блискавичним падінням. Велич Суворова кінчається на його добі. Його „наука перемагати" з її „куля дура — штик молодець" втрачає своє значення з появою скорострілa.

В особі генерала Айзенгавера історія дала нам тип новітнього полководця, людини, в якій ідеально об'єдналися стратег і політик, ідеаліст та практик, добра людина і суворий командир. Воєнні знання і досвід Айзенгавера не втратили свого значення із закінченням війни і не увійдуть в архівний матеріял для споминів. Вони зробили великий вклад у розвиток воєнної науки і воєнного мистецтва на багато років уперед.

Те, що скромний хлопець з Далекого Заходу став національним героєм і Президентом наймогутнішої в світі держави, пояснюється не „щасливим випадком" і не „збігом обставин", а виключно чесним служінням своїй батьківщині та впертою працею над собою.

Коли ми ближче подивимось, як проходила службова кар'єра Айзенгавера, то побачимо, що кожний її період мав певне значення для його майбутности. Здавалося б, що хтось спеціяльно підготовлював цю людину до того великого призначення, яке пізніше припало на її долю.

Бувши вже підполковником, Айзенгавер продовжує поширювати свої знання.

Служба у Департаменті Оборони дає йому можливість пізнати всю премудрість військового діловодства. Маневри в Луїзіяні виявляють у ньому прекрасного організатора і тактика сучасного бою. А студії у Франції, де Айзенгавер ознайомлюється з воєнними операціями першої світової війни, успішно використовує він під час підготови інвазії в 1944-му році.

Очевидно, не випадково Айзенгавер попадає в персональний штаб МекАртура. А сім років служби під керівництвом такого видатного військовика, як ген. МекАртур, приносять Айзенгаверові надзвичайно велику користь. При цьому ген. Д. Д. Айзенгавер ознайомлюється з елементами вищої стратегії і проходить добру дипломатичну школу. Все це разом автоматично вводить його в кола військової еліти з перспективою зайняти самостійну командну посаду або очолити відділ у вищому штабі. Успішно керуючи Відділом воєнного плянування, а потім Оперативним відділом, Айзенгавер цим самим доказує свої універсальні воєнні здібності.

Коли Америка включилася у війну в Европі, Айзенгавер — це вже всесторонньо освічена людина і високої якости військовик. І не дивно, що саме на нього лягла тоді відповідальність за долю Европи, а може навіть і цілого світу.

Повернувшись на батьківщину національним героєм, Айзенгавер вісім років очолює свій народ, як Президент. Цим він остаточно заперечив твердження, що з військовика-професіонала не може бути політик.

Іван Боцур

ДИТЯЧІ САДКИ У ВИХОВАННІ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ

Найпершим і основним середовищем національного виховання є родина. На ній лежить великий обов'язок виховувати дітей в українському дусі і в любові до всього, що рідне.

Визначні психологи стверджують, що характер дитини формується між третім і шостим роком життя і тому на виховання саме в цьому віці треба звертати якнайбільшу увагу.

Проф. Г. Ващенко пише в цій справі: „Поряд з родиною у вихованні дітей дошкільного віку стоїть дитячий садок. Його роля може бути дуже велика, коли в ньому працюватимуть щирі українські садівнички - патріотки, що глибоко люблять свою Батьківщину, плекають нашу пісню, наші звичаї. Діти переносять атмосферу садка в свої родини, відтворюють гри, співають, танцюють . . ."

Проф. І. Гончаренко, покликаючись на визначних наших і чужих психологів, каже: „Кожний окремий період дитинства овобливо сприяє розвиткові якоїсь одної властивости. Період між третім і шостим роком життя можна назвати чуттєвим, бо в цьому періоді дитина живе переважно чуттям, сприймає навколишній світ теж крізь призму своїх почувань. Чуттєва стихія має особливе значення при формуванні характеру людини. Тому то ці роки (3-6) в житті дитини такі важливі й відповідальні, бо тоді кладуться основи майбутнього її характеру".

У цих роках дитина присвоює, всякає в себе, неначе губка, добро або й зло, яке залишиться їй на ціле життя. Коли дитина в цих роках буде вихована в любові до Бога, до своїх батьків, до свого народу, то цієї любови не зможе вже в неї згасити ні чуже оточення, ні інші несприятливі обставини. І дивним стає коли зважати, що наші педагоги, знаючи про вище наведені істини щодо виховання дитини, не присвячують дитячим садкам належної уваги.

Якщо б ми про це думали з самого початку нашого тут поселення, то напевно абсольвентка одної із шкіл українознавства не сказала б: „Ай гейт юкренієн ленгвідж". Нехай це був виїмок, але таки він був. Отже, те, що ми занедбали, треба обов'язково направити, треба присвятити нашим садкам більше, як дотепер, уваги. При повній і щирій співпраці батьків, вони стануть кузнями, в яких виковуватиметься українська душа і характер наших дітей.

Діти, які перейдуть виховання в українському садку, творитимуть резервуар для наших шкіл українознавства і наших молодечих організацій, де вони поглиблюватимуть своє українське виховання при рівночасному навчанні читати й писати по-українськи, де запізнаються з традиціями нашого народу, з історією й географією України, з її літературою, мистецтвом.

Згадані вище середовища не лише виховають у молоді любов до всього рідного, але й розвинуть в неї силу волі, почуття обов'язку, чести, одним словом покладуть основи характеру, який рішатиме в майбутньому не тільки про її особистий життьовий шлях, але навіть і про долю народу.

Засновник скавтингу Роберт Б. Поуел сказав: „Нація завдячує свої успіхи не так силі зброї, як силі характеру своїх громадян". Цю незаперечну правду потвердили фіни у війні із Совєтами в роках 1939-40, в якій вони переможно боронилися і громили напасника, не зважаючи на те, що проти одного фінляндського вояка стояло 50 совєтських. Виявився тут, без сумніву, характер народу і їх провідників . . .

Якщо в даній місцевості не було досі дитячого садка, щоб не марнувати часу, треба зорганізувати принаймні підготовчу клясу і рівночасно дитячий садок.

Шкільна Рада при УККА в своєму заклику („Свобода" з 10-го жовтня 1962 р.) пише: „Українська еміграція в ЗДА і Канаді, з огляду на свою чисельність, мала всі підстави до організації українського приватного шкільництва: від дитячих садків до високих шкіл, але промарнувала нагоду і час, з причин об'єктивних і суб'єктивних. Що проминуло, того не повернеш, але вперед треба йти! Ліпше пізно, як ніколи. Треба здогаяти втрачений час!"

Думаю, що єдина правильна дорога, на яку повинна вступити Шкільна Рада — розпочати організацію дитячих садків у формі, яка в перших початках є для нас можливою, щоб пізніше перейти до цілоденних українських дитячих садків.

З приємністю й признанням треба ствердити, що Шкільна Рада активізується в ділянці шкіл українознавства. Рівночасно треба активізувати й організацію дитячих садків, які повинні стати, побіч батьківського дому, основою національного виховання.

Але, що б ця праця змогла увінчатися успіхом, її треба вести централізовано й пляново. Треба скликати конференцію фахових і досвідчених садівничок, щоб докладно устійнити шлях, яким найкраще можна буде дійти до наміченої цілі.

В дальшому треба покликати окрему комісію, яка опрацювала б програму для дитячих садків, устійнила б підручники та посібники, потрібні для виконання програми, і укласти та видати підручники, яких бракує. Очевидно, що при цьому треба використати програми, підручники й посібники, які дотепер появилися не то у вільному світі, але й на Україні. Ми не повинні повторювати блудів з програмами для шкіл українознавства, починаючи все від себе. Тим часом, замість використати їх в цілі їх покращання, видається нові . . . гірші.

І тут виринає потреба центрального плянування й керівництва національним вихованням нашої молоді на чужині, про що я вже писав на сторінках „Свободи". Воно охоплювало б цілість проблеми виховання нашої молоді на чужині. Добре, що ми свідомі того, що — як пише Шкільна Рада — прогавили нагоду й час, бо ця свідомість повинна не допустити до дальшого марнування часу на відтинку преважливих для національного виховання дитячих садків.

Найбільша книгарня світу

У Лондоні знаходиться чи не найбільша в світі книгарня під назвою „Фойлес". Це широковідоме підприємство займається продажем книжок, але на справді неймовірну скалю. Книжкові полиці „Фойлесу", коли б випростати їх в одну лінію, мали б тридцять миль довжини. А стоїть на тих полицях приблизно 4 000 000 прерізних книжок з усіх можливих ділянок знання. Кожного дня приходить до „Фойлесу" кругло 20 000 листів-замовлень з усіх закутин культурного світу.

Засновниками цієї найбільшої в англомовних країнах книгарні були два брати, Вілліям і Джілберт Фойлеси, які не мали щастя на початках своєї життьової кар'єри: обидва перепали під час іспитів до державної служби. І обидва одного дня рішили продавати свої книжки, як зайвий для них товар. Успіх з такого „бизнесу" був незвичайний, і брати скоро випродали все своє добро. Але покупців на вживані книжки було так багато, що вони кинулись по своїх друзях, сусідах і знайомих, купуючи у них за низьку ціну цей друкований товар. У кухні свого дому брати Фойлеси заснували свою першу „книгарню" і уклали для неї перший каталог. Цей каталог переходив з рук до рук, знайомлячи щораз ширші кола покупців з їхнім примітивним книжковим складом. З кожним днем зростав попит на книжки . . .

За рік-два брати Фойлеси перенесли свою книгарню на вигідніше місце, але скоро й там стало їм затісно. Книгарня розросталася до велетенських розмірів. У 1929-му році посадник Лондону офіційно відкрив у центрі цього міста їхню першу модерну книжкову крамницю під теперішньою назвою. Тепер приміщення „Фойлесу" відвідують щодня тисячі покупців. Заходять туди за книжковими новинками, за раритетами письменники, журналісти, культурні й політичні діячі. З усіх частин земної кулі приходять гори замовлень, кореспонденція з покупцями відбувається в прерізних мовах світу і також в самій книгарні понад десяток службовців, для вигоди різноперстої клієнтелі говорять різними мовами світу.

Вілліям Фойлес живо цікавиться молоддю Англії, а також інших країн, яка виявляє замилування до книжкового діла. Своїм коштом стягає він до себе молодих адептів книгознавства, дає їм роботу, а також посилає їх у відповідні інституції в Лондоні. Кожного року його книгарня дає високу нагороду студентам за їхні осяги в навчанні. За почином старого й заслуженого для науки й культури власника цього „палацу книжки" засновано фундацію, яка кожного року дає високу нагороду найбільш успішному в поезії студентові Англії або й з-поза неї.

До гумористичних пригод Вілляма Фойлеса, зв'язаних з його довголітнім книготорговельним досвідом, належить випадок з одною старенькою жінкою. Поштовим переказом ця невідома особа прислала 500 фунтів стерлінгів, щоб їй вислали поштою дві книжки: одну — „найкраще написану", а другу „найдурнішу, яка будь-коли появилася друком". Друга історія в книгарській кар'єрі Фойлеса також оригінальна: довгими роками кожного дня в тій самій порі заходить у його книгарню літній, поважний добродій, нишпорить по книжкових полицях, але за ввесь цей час не купив ще ані одної книжки. Книгарська обслуга добре його знає, всі звикли до нього, як до „приятеля книжки", але ніхто ще не спитав — хто він, як його на ім'я та яка його професія . . .

С. Т-ко

Степан Куропась

Я ВІДВІДАВ УКРАЇНУ

(3)

В готелі обслуга московська. Там віддали ми свої пашпорти, які звернули нам аж при виїзді. І так було в кожному місті, де ми ночували.

Перша вечеря у Львові була багата, з водкою, м'ясом, добрим хлібом, маслом. Пили ми також олешівську мінеральну воду і пиво. До чаю, бо кави доброї не було, вживали бердичівський цукор.

Ясць нам на снідання не давали, треба було за день наперед замовляти. Зате часто давали на снідання капустяну зупу або млинці зі сметаною. Наші американці не хотіли нічого їсти, зокрема, коли давали дуже солену рибу чи капусту. Вони жадали „гем енд егс", і дорікали Ірині, чому цього на багатій Україні нема.

Учасники нашої групи гостювали в готелі своїх рідних, що приїхали до них із Самбора, Тернополя, Жовкви, Любіня, Мостиськ, Ходорова і навіть із Сибіру. Я сам із сином мав на вечері 24 людей. Була це незабутня зустріч з людьми із села і міста. Були серед них інженери, лікарі, урядовці, робітники, колгоспники. Було про що говорити. І трьох днів у Львові не вистачило, щоб усе обговорити.

На другий день оглядали Львів, а по вечері ходили в гості, відвідували крамниці. Увесь час були під доглядом.

Також автобусом „Інтуриста" їздили ми по місту, оглядаючи парки, зокрема найкращий із них Стрийський. В озері в тому парку плавали гарні лебеді, встромивши голови в воду. Коли я поспитав прохожого, чому ці лебеді позастромлювали голови, чи не тому, що не хочуть подивитись на американських українців, він коротко відповів: „Неізвестно".

Студентів і професорів ми не зустрічали, бо липень — час вакацій.

Оглянули також цвинтарі, передусім цвинтар на Личакові, де на самому переді стоїть монумент Кузнєцова. „Цей, — пояснила нам Ірина, — легендарний радянський герой перший на чолі партизанського загону вдерся до Львова і звільнив його, поки ще прийшла червона армія". На цьому цвинтарі багато пам'ятників і надгробників різного роду російських військовиків. Є між ними й українці. Ірина, звертаючись до мене, сказала: „Вачите, скільки русских полягло за волю України, а ви їх не любите".

Оглядали ми могилу Франка і Шашкевича. Хотіли побачити могилу ген. Тарнавського, але Ірина заявила, що вона не знає, хто він був і де лежать його останки. У цей час проходив попри нас якийсь чоловік. Зачувши розмову, він підійшов до мене і тихо промовив: „Вона упорядкована, і я б вам міг показати, але, на жаль, не маю часу".

На цвинтарі „оброньцуф Львова" гроби заросли травою. Нема кому за них дбати, бо поляки і польська мова зникли зі Львова. Зате могили українських стрільців, розказували нам львов'яни, невідома рука поправляє, підливає на них квіти, і вони вічно свіжі.

Колись жартом говорили пра Львів, як про українське місто з польськими вулицями і жидівськими кам'яницями. Тепер Львів теж український.

На Високий Замок їхали ми вулицею Максима Кривоноса, бо, як казала Ірина, цей ватажок Хмельницького під час облоги Львова перший прорвався цією вулицею до міста. З Високого Замку видно Львів як на долоні. Червоні дахи додають до архітектури Львова масстатичний вигляд. Та всередині будинки, що колись мали „швайцарів" і пишалися красою, старіються і нищаться без направи, вінди майже завжди „на ремонті", вікна подекуди закриті папером. Причина цього — в бюрократії. Казав мені сторож одного великого будинку, який рівночасно оперує віндою, що він у щомісячному звіті про стан будинку вимагає ремонту, але ніхто його не направляє, то він бодай заткав вікна, щоб дощ до середини не заглядав. На направу дому треба рішення будівельного комітету.

Вулиці у Львові чисті, щоденно їх поливають і замітають машиновими замітачами, а де не можна добре замести машиною, викінчують працю жінки березовими мітлами на довгих держаках. Жінки, хоч це було літо, одягнені були тепло, їх багато бачили ми також у парках, де вони пололи й підстригали траву.

В Стрийському парку з живих квітів висаджений великий образ Івана Франка. Білі, чорні, рудаві квіти на вусах роблять цей образ вічно свіжим.

Якби не те, що хідники у Львові заставлені різними кіосками, вигляд його був би дуже чистий, бо по всіх місцях України ніхто не важиться кинути на вулицю папірця. На те є спеціяльні збірники.

Правда, на Україні паперу бракує. Нема його, щоб загортати по крамницях товари, нема в туалетах. Найбільші совєтські газети „Ізвєстія" і „Правда" мають лише по чотири сторони. Коли ми казали, що в Америці є 100-сторінкові часописи, нам не вірили. „Бо що ви там на ста сторінках напишете? — сміялись, — це лише американська пропаганда".

У Львові бачили ми найбільше автоматів і кіосків з содовою водою. Проте, вона тепла, бо без льоду.

Возики з пиріжками, морозивом, хлібним квасом, стенди з газетами та книжками — все це затарасовує хідники. На розі вулиць бачили ми людей, що дерлися вперед, щоб дістатися до продавця китайських фуфайок по 8 рублів за штуку. Продавець стояв у дверях кам'яниці, брав гроші та й кидав фуфайками наліво й направо, а покупців не убувало.

Удень спішать вулицями до праці військові в чорних уніформах і чоботах, урядовці, робітники, сунуть на базар колгоспники з вантажем на плечах і в руках, жінки несуть ярину, овочі і всякий крам.

Увечері львов'яни роблять променаду. Щоб пізнати їх, треба замішатися в юрбу і разом з нею ходити. Спершу здасться, що мова цих людей російська, та коли прислухатися тій мові, то вона на 50 відсотків українська.

Міста на Україні зростають тепер коштом села, а селяни говорять звичайно по-українськи з домішкою російської лайки та урядової „термінології". Отже, майже половина населення України живе по містах. У зв'язку з цим гостро постає проблема харчів, води, житла, праці для новоприбулих.

ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НАШОЇ ДІТВОРИ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ФОНД!

ОДВУ і УЗХ в Ню Йорку відзначили 30-річчя голоду в Україні

В суботу, 12-го жовтня, 10-ий Відділ ОДВУ і УЗХ в Ню Йорку, в своїй домівці в Народньому Домі при численній участі членства і гостей відзначили 30-річчя великого голоду, штучно спричиненого в Україні московськими окупантами. По вступному слові голови 10-го Відділу ОДВУ Роман Крупка представив присутнім доповідача, наочного свідка тих сумних подій, якому судьба дала змогу пережити ті страшні часи в Україні та передати нам словами все те, що переживав тоді весь український нарід.

Доповідач змалював історію совєтської влади від її початків, представив ті труднощі, які змусили її до тактичних уступок у виді НЕП-у. Передишка в часі НЕП-у в 1921-28 роках була лише зловіщим спокоєм перед страшною бурею. У верхівці московської комуністичної влади вже йшла плянова підготовка до винищення всього національно свідомого елементу в Україні та закріпощення українського селянина через відібрання йому землі, яку він та його предки віками зрошували своїм потом. Так прийшло до леґалізованого державою грабунку, тагар якого впав головно на селянство, що твердо обстоювало право на власну землю. Для переведення грабункової акції вислала Москва в Україну Москаля Павла Постишева та поляків Балицького й Косьора з понад 100-тисячною армією московської поліції. Проголошено бльокаду 80-ти районів України, до яких припинено всяке постачання та забирано в населення всі харчові припаси до останнього зерна. По трупах семи мільйонів селян, що померли від голоду, спротив знищено, а живі мусіли йти в колгоспи й стати кріпаками на власній землі. В околиці, де населення вимерло, насували московські зайди, а з ними прийшла й русифікація України. Вільний світ не хотів бачити тих нечуваних в історії людства звірств. Не було ніяких інтерпеляцій, але голод, страх, терор і диктатура не є вічні. Чути вже в світі голоси протверезіння. Кров пролита не піде на марно. Ростуть нові месники й ми віримо, що день розплати недалекий і встане вільна й непоборна Україна.

П. Крупка подякував доповідачеві за його змістовний доклад, який присутні вислухали з великою увагою.

Дальше ведення програми перебрала голова Ню Йорського Відділу УЗХ, Дарія Бойдуник. В програмі було мистецьке відчитання поеми Івана Овечка п. заг. „Проклятий 1933 рік", яку відчитала п-і Бойдуник, новелі Василя Гайдарівського п. заг. „Непрошений гість", яку відчитала п-і Левчук, та новелі Іванни Чорнобривець - Сулими п. заг. „Страшна весна", яку відчитала п-і Белендюк. Точки програми були переплітані піснями: „Ви жертвою в бою", „Чорна рілля ізорана", „Владико неба і землі", „Чуєш, брате мій" та „Ой, три шляхи широкії". П-і Бойдуник подякувала доповідачеві за виголошення цінного реферату та всім присутнім гостям, членкиням УЗХ і членам ОДВУ за вшанування пам'яті померлих жертв московського терору. Свято закінчено відспіванням пісні „Не пора, не пора...".

М. К.

Враження з Літературно Мистецького Ярмарку в Ню Йорку

Про останній Літературно Мистецький Ярмарок, який відбувся дня 19-го жовтня ц. р., слід було б написати окрему фахову критику. Я не фаховий критик, а звичайний учасник цієї мистецької імпрези, хотів би поділитися моїми безпосередніми враженнями із тими, що не мали змоги бути на цьому ярмарку.

Без зайвих перебільшувань, — увесь ансамбль виконавців був на належній висоті, а публіка, яка не зважаючи на те, що в Ню Йорку припадало на той самий день ще чотири інші імпрези, з'явилася досить численно.

Ярмарок відкрив голова Літ. Мист. Клюбу, проф. Сергій Литвиненко, що у сердечних, пронизаних дотепністю словах, привітав публіку. А після того, немов з рога обильности — посипались точки програми. Пічнемо, від найповажнішої точки, „Слова" — д-ра М. Шлемкевича, який говорив про значення і впливи мистецтва на формування нашої духовости та на її поглиблювання й ушляхетнювання. Шкода, в цьому короткому дописі не має змоги, хоч би у найбільш згущеній формі переповісти хід цінних думок прелеґента. — Обидві наші співачки, Ізабелла Фоменко-Курдидик і Клавдія Таранова — це не новики на нашій українській сцені. Вони запрезентували перед публікою „коктейл" пісень, який своїм діяпазоном охоплював клясику, як теж і побутово-патріотичні пісні. Ізабелла Фоменко-Курдидик, відспівала аж чотири мало відомі твори покійного композиторо Миколи Фоменка, вшановуючи немов би цим способом другу річницю смерти цього українського композитора. Проспівала їх співачка з питомою їй чарівністю, інтерпретацією і наддатком, „Нагадай мені, бандуро", зворушила слухачів до сліз. Про Клавдію Таранову слід теж сказати, що у виконані нею „Пісні та арії", із двома наддатками, вклала вона багато серця й темпераменту, отож і не диво, що обидві співачки одержали від публіки рясні оплески. До співу акомпаніювали — проф. Євгенія Чапельська, що творила з І. Фоменко-Курдидик високо мистецьку суцільність, а п. Е. Сахно, дуже добре підтримував, свою партнерку. К. Таранову.

Про виступ письменника, Леоніда Полтави, як теж і про наших обидвох гумористів Івана Керницького та Миколу Понеділка, — що можна сказати? Похвал вони не потребують, а їхні імена говорять найкраще, самі за себе. Л. Полтава відчитав дуже переконливо уривок із нової п'єси „Три Ікси", як теж і дві поезії із тільки що надрукованої збірки. Гумористичний нарис М. Понеділка — „Скільки" зачепив неодного з наших „новобагацьких" за совість, а „Ікер" у дотепний йому спосіб, подав проєкт, як видати пропам'ятну поштову марку Тараса Шевченка... На закінчення наші молоді і надійні музики запрезентували слухачам: Рафаель Венке, скрипкове сольо при акомпаніяменті К. Сибока, а самий піяніст К. Сибок виступив ще, як соліст і відіграв на роялі дуже гарно, Рапсодію Бартока.

Це був, так би мовити „офіційний", чи пак мистецький бік Літ. Мист. Ярмарку, який однак на тому не закінчився. Около 50 гостей перейшли з черги до домівки Літ. Мист. Клюбу, де на них очікувала мила несподіванка — своєрідне продовжування ярмарку, тільки в дещо звуженому колі.

Застелені із принадністю столи заповідали, що для тих гостей приготовано якусь несподіванку. Був це день ім'янин голови Клюбу — Сергія. Якось так склалося, що з тим днем Ангела, пов'язалися були водночас, аж три ювілеї солензанта. 1) Ювілят закінчив свою 40-літню ретроспективну мистецьку виставку, 2) Це було святкування 15-ліття головування в Літ. Мист. Клюбі і 3) Найближчі друзі маестра Литвиненка зібралися в тайні перед головою, щоб йому заспівати з глибини серця „Многая літа."... Принагідні промови, що їх виголосили при цій нагоді учасники гостини, можна б звести коротко до такого спільного знаменника: Якщо Літ. Мист. Клюб протривав 15 років і за той час залишив по особі дійсно дуже тривку культурну спадщину на терені Ню Йорку то заслуга головної управи Клюбу в тому, що вона вибирала постійно на голову проф. С. Литвиненка. Він то своєю мистецькою винахідливістю, товариською культурою і послідовністю та видержливістю довів до того, що Клюб став засновком і середовищем, в яких підготувалося стільки різних імпрез, виставок і літературних дебютів, якими ледве, чи зможе почванитися, якась друга установа не тільки в Ню Йорку, але хто зна, — чи не в цілій Америці...

С. К.,
член ЛМКлюбу
в Ню Йорку

● Східньо-німецькі комуністи звільнили з в'язниці 20-річного американського студента Роберта Фредеріка Манна, що його в квітні 1962 року арештовано у Східньому Берліні під закидом що він помагав німецьким студентам втікати на захід. Його засудили були на 21 місяць в'язниці. При перевірці його здоров'я у Західньому Берліні ствержено, що він почуває себе фізично і духово непогано.

Іван МАНИЛО

СОБАКА-МЕДАЛІСТ

На варті в Сталіна Собака
жив і ріс:
Він гиркав на усіх, хапав
і ноги гриз,
Бо зуби ж мав міцні, неначе
сталь...

За службу віддану дали йому
медаль...

Одержавши медаль,
Собака-медаліст
Підняв прегордо вгору хвіст
І гиркав на усіх з новим
завзяттям...

Минали так літа. З палким
прокляттям
Стрічали люди цю марюку.

А взявши раз по добрім дрюку.
И забувши до тварини жаль,
Дали Собаці так, що тріснула
медаль...
* * *
Скажу Собаці я, хоч він
і медаліст:
Не гавкай ти на всіх, бо
відрубають хвіст!
(Пл. ог.)

Конкурс Краси „Нового Шляху"

Обрані на „Балі українських краль" голосами окремого жюрі зліва: Тамара Сахрин (Торонто) — „Княжна краси 1963", Галка Ґорбань — Українська краля і Христя Мазуркевич — Княжна краси 1963.

В Торонті відбувся 12-го жовтня у великій залі колеґії св. Василія Великого Баль українських краль на закінчення Конкурсу краси, що його провів тижневик „Новий Шлях". Конкурс краси і Баль українських краль мав поважний успіх. В Конкурсі взяло участь 17 кандидаток, що їх запропонували різні українські організації Канади й Америки. В елімінаційному голосуванні читачів „Нового Шляху" впало майже 34 тисячі голосів, якими вибрано на Кралю „Нового Шляху" на 1963 рік панну Марусю Бедрик з Торонта, а на Княжни „Нового Шляху" панну Розалію Клапій з Едмонтону і панну Орисю Калимін з Торонта. Всі кандидатки на Конкурс отримали гарні нагороди, уфундовані українськими фірмами, організаціями і приватними особами.

На „Балі українських краль", в якому взяло участь 13 кандидаток Конкурсу краси (навіть з Ню Йорку і Едмонтону) і понад750 гостей, окреме жюрі, складене з п'яти осіб, вибрало українську кралю 1963 в особі Галки Горбань і дві Княжни краси 1963 в особах Тамари Сахрин і Христі Мазуркевич, всіх з Торонта.

Уривки з вибору і коронування кралі було передавані на телевізії Сі Бі С.

Нова управа Української Спілки Образотворчих Мистців Канади

На загальних зборах Української Спілки Образотворчих Мистців Канади, що відбулися 26 вересня в Торонті, обрано управу в складі: д-р Богдан Стебельський (Торонто) — голова, Іван Кейван (Едмонтон) — заступник, Омелян Теліжин (Торонто)—заступник і організаційний референт, Ірина Мороз-Шумська (Торонто) — секретар, Петро Сидоренко (Торонто) — фінансовий референт, Галина Новаківська (Торонто) — референт виставок, Христина Навроцька (Торонто) — референт імпрез, Юліян Буцманюк (Едмонтон) і Роман Коваль (Вінніпеґ) — члени управи. До контрольної комісії увійшли: Микола Бідняк (Торонто), Ніна Мудрик-Мриц (Торонто) і Ліда Палій (Торонто).

Нова управа УСОМ запланувала ряд імпрез та виставок, які будуть здійснені в біжучій каденції.

У Південному В'єтнамі є спір за стратегію у війні проти комуністів

Сайгон. — У війні проти комуністичних партизанів, зорганізованих на модерний військовий лад, існує спір між американськими та в'єтнамськими військовиками. Південні в'єтнамці погодились були на будування так званих „фортець-сел", себто уфортифікованих осель з частинно озброєними мешканцями, які боронились би проти наскоків комуністичних партизанів. Раніше всі південно-в'єтнамські села були відкриті, вночі стояли під терором і фактичним володінням партизанів та були базами харчування для партизанів. Нова стратегія полягала на зосереджуванні розпорошених осель і великі уфортифіковані села. Цей експеримент дав добрі вислiди в північній частині Південного В'єтнаму, але не вдався в південній частині, у дельті ріки Меконґ, де населення густе і багате та де водночас сотні зарослих шуваром островців у дельті становлять вимріяний терен для партизанських операцій. Американське командування покликало спеціяльну комісію для розгляду причин, чому в дельті ріки Меконґ комуністичні партизани радше сильнішають, як слабнуть, чисельно зростають і переводять офенсивні дії. Ця комісія висловилась проти продовжування акції будування сел-фортець, як непридатних у тому терені. Крім того, південно-в'єтнамське командування зв'язує в отаких селах поважні військові сили, замість користуватись ними у рухомій війні. Від уведення знову нових метод воювання залежать дальші успіхи чи невдачі.

Студія Капелі Бандуристів

Восени 1961 р. при Капелі Бандуристів в Дітройті засновано школу бандуристів.

Обов'язки керівника і вчителя школи взяв на себе безінтересовно давній член Капелі й майстер бандур, — Микола Ліскiвський.

Керівник школи подбав в першу чергу за те, щоб в короткім часі поповнити склад Капелі молодими силами, тому й підбирав до першої групи учнів дорослих, з деякою музичною підготовкою, добрим слухом та з голосами.

В короткім часі вдалося зібрати коло десятка учнів та при шести бандурах розпочати інтенсивну працю. Навчання переводилося двічі на тиждень, а до того керівник постійно давав учням додаткові лекції, і впродовж року до Капелі вже влилося кілька молодих бандуристів.

Поруч з групою старших, яка й далі поповнюється й працює, рік пізніше організовано групу молодших з 15 учнів, починаючи навіть від семи років. Навчання в цій групі розраховане на довший час, щоб вони вийшли досконалими бандуристами, коли стануть дорослими.

Керівник школи Микола Ліскiвський не радо відпускає учнів, які пройшли основний курс навчання, він радить постійно удосконалюватися при школі, щоб кожен бандурист, що вийде зі школи, досяг в техніці гри всього найвищого, на що він лише спроможний. Україна мала щастя зродити бандуру, яка чарує не лише своїх, а й чужих, але лише одиниці — самоуки мали щастя наблизитися до вершин техніки гри. На нашій рідній окупованій землі немає шкіл, в яких ґрунтовно навчали б гри на бандурі, нема відповідних вчителів до таких шкіл, та навіть добрих підручників.

Виповнити цю прогалину тут, в країні волі, повинні ми кобзарі, тому я, як один з них беруся вести школу, — сказав тоді Микола Ліскiвський, і навчання в ній мусить бути ґрунтовне, щоб виходили кобзарі-патріоти, віртуози. Це має бути студія постійного удосконалення.

І дійсно, коли придивитися до праці п. Ліскiвського, до його підготовки до лекцій, як він сягає в історичну давнину бандури, кобзарські традиції, зміст історичної пісні, в яку бандуристи вклали стільки душі, оспівуючи гірку минувшину нашого народу, то можна сказати, що свою працю, якій він так посвятився, він розраховує на довший час і має дар, щоб захопити учнів ідеєю кобзарства.

Методика навчання п. Ліскiвського базується на наочності й яскравих прикладах, тому навчання дається легко учням і заохочує їх до тої міри, що ті, які раніше грали на інших інструментах, залишили їх може й назавжди, а деякі покупили собі бандури, що коштують тут досить дорого.

Дозволю собі тут подати розмову двох добродіїв на цю тему, яку мені довелося чути цього літа на оселі „Діброва". Дивіться, що це сталося?, каже один до другого, в минулім році он там рипів акордеон, а он там дирінчала мандоліна, та й гітари було чути, тепер, дивіться, скрізь грають молоді бандуристи, ще й молодь їм підспівує, де це вони набралися?. Та то ж учні Ліскiвського, хіба ви не знаєте? відповів другий. Добре діло зробив Ліскiвський, сказав перший.

Учні школи, хоч не часто, та показуються на сцені. Весною цього року група старших разом з українським студентським хором мала виступ в Міжнароднім Інституті для студентів різних національностей, виступ зробив надзвичайно приємне враження на присутніх.

Особливо цікавим був виступ групи молодших учнів під час Дня Матері в залі православної парафії Святої Покрови, де школа безкоштовно користується приміщенням. Ці молоді ентузіясти в кількості поверх 15 осіб з такою відвагою й технікою виконали кілька пісень, що ніби вони й виросли на сцені. Потім частина їх виступила з дівочою групою, яку веде при парафії молодий Петро Іванович Китастий.

Цей знаменитий показ досягнень молодих бандуристів був для слухачів справжньою втіхою, а в розмовах після виступу було чути не від одного, що грають краще від знаного вже ансамблю бандуристок П. Потапенка.

В цім сезоні школа буде поповнена новими учнями, а бажаючих є тепер досить. Проблемою й надалі лишається питання бандур, одначе, як Капеля, так і Т-во Приятелів Капелі вже поробили замовлення, щоб прискорити навчання нових бандуристів. Черга тепер за батьками, які мають дітей з голосом і слухом. Посилайте таких дітей до школи та не жалійте гроша на бандури. Навчання безкоштовне і всі, які мають дані до того, мусять учитися, щоб ряди носіїв улюбленого нам мистецтва не рідшали.

Керівникові школи п. Ліскiвському належиться признання від нашого загалу за його наполегливу й безкорисну працю, та хочеться щиро побажати, щоб його мрії про осягнення вершин кобзарського мистецтва стали дійсністю.

П. П.

Ділимося з Українським Громадянством сумною вісткою про наглу смерть
Паніматки МАРИНИ
і висловлюємо о. Костеві Данилепкові щире співчуття в його горі.
Педагогічна Рада, Батьківський Комітет та учні Школи Українознавства при Укр.-Америк. Демокр. Клюбі в Трентоні, Н. Дж.

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що дня 20-го жовтня 1963 року по важкій та довгій недузі, на 81-му р. життя упокоїлася наша Найдорожча
МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ
ЮСТИНА КРИЖАНІВСЬКА
з Бучача, Зах. Україна.
Похорон відбувся 23-го жовтня 1963 р. з похоронного заведення П. Гаріса в Рачестері до церкви Богоявлення Господнього, на цвинтар Holy Sepulchre.
ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!
Про молитви прохають опечалені родини: КРИЖАНІВСЬКИХ і КОЛЦІВ

Замість квітів на могилу Дорогої
бл. п. МЕЛЯНІЇ ВИТВИЦЬКОЇ
складаємо 30 дол. на фонд вдів і сиріт у Німеччині.
Родини: ВИТВИЦЬКІ, БЕРЕЗОВСЬКІ І СЛИВИНСЬКІ у Дітройті

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. шкільного інспектора
ЛЕВА ЯСІНЧУКА
складаю на адміністраційно-наукові цілі УВАН у ЗДА 10,00 дол.
Філядельфія, Па. Марія ВЕЛИЧКО

ТЕПЕР ТУТ ТИША...

До побачення, оселе,
И ви, ліси густі навколо!
Таборові дні веселі,
Не забути вас ніколи!..

Алла Коссовська

— До побачення на другий рік!

— На другий рік побачимось. Тільки обов'язково приїжджайте в „Зелений яр"!

— Приїдемо!

— Дзвінкі дитячі голоси востаннє лунали Дібровою.

Батьки, забравши валізки і в авта поклавши, з усмішками придивлялись прощанню дітей. А навколо такі зворушливі обійми і наказ — не забувати, писати...

— І коли це пролетіли ті чотири тижні?! Я б ще чотири була! — каже одне шикагівське дівча, що стоїть поруч мене.

— Невже? — питаю, — і не змучили тебе прогулянки, алярми і...

— Змучили?! Та це все таке чудове було! А приятельок скільки я придбала! І тільки подумати: ось цих таких гарних та щирих дівчат я не знала чотири тижні тому. А тепер — ми всі такі рідні...

Усе гарне швидко проминає. Хіба ж це не вчора було: перший літній день, і приїзд у „Зелений яр" перших пластунів. Були це майбутні новацькі виховники й виховниці, що приїхали на курс. Командантною вишкільного табору, що називався „Шляхом казки", була пл. сен. Надія Кулинич, а бунчужними пл. сен. Євген Бачинський та пл. сен. Роман Саєвич. Разом із першими пластунами переселився на Діброву о. Петро Чаве, духовний опікун пластунів.

Відразу після вишкільного табору 30 червня розпочали таборування юнаки у таборі „Козацький луг"; командант ст. пл. І. Ісаїв, бунчужний Я. Кошів. У таборі було 46 юнаків. Поруч юнацького табору — новацький; 88 новаків в один голос гукнули: „Ми — діти українські"! Керував табором командант ст. пл. Т. Когут та бунчужний О. Лебедович. А за чотири тижні хлопців змінили дівчата. У таборі „Боярині тихих лав" таборувало 63 боярині, чи то пак, юначки. Їхньою команданткою була ст. пл. Марія Осінська, а бунчужною — Рома Скочиляс.

Але не можна сказати, що були вони „тихі"... Завинили в цьому понад 60 новачок, що на чолі з команданткою ст. пл. Лесею Щедльовською та бунчужною Квіткою Григорчук, серед ночі „позичали" в них однострої. Свої ж берегли „Для тебе, Україно".

Мої діти не вперше тут, і я маю можливість придивитися до їхнього життя в таборі. Спостерігаючи таборове життя, приходжу до висновку, що:

Новацькі табори — це, в першу чергу, відпочинок, приємні гуртові забави. Малята знайомляться між собою, вчаться товарискости. Перебуваючи в рідному середовищі, діти переконуються, що українська громада — велика, і вони є її частиною. Зате старші — юнаки і юначки — вчаться зарадности, винахідливости, витривалости. Це школа, яка вчить витримувати різні життєві невигоди, які (і напевно багато тяжчі) не раз зустрінуться кожному в житті. Може, навіть, у недалекому майбутньому. На жаль знаходяться між батьками одиниці, котрі не в силі зрозуміти, який цінний життєвий досвід набуде їхня дитина за тих кілька тижнів перебування в таборі. Такі батьки хоч і посилають свою дитину до табору, але вимагають, щоб цілий табір пристосувався до їхньої дитини. А та дитина, як правило, життєва каліка: і на прогулянку не може йти, і купатися, і підбігти не може...

Та це тільки одиниці. Загал батьків розуміє виховне значення таборів і оцінює працю тих, що рік-річно віддають свій час і сили вихованню молоді. Доказом цього і було прийняття, яке в день закінчення таборів улаштували батьки, зорганізовані у Пласт - прияті Дітройт - схід і Дітройт - захід, запросивши на чай і солодке усіх, кому завдячували їхні діти цьогорічне таборування.

Пан Перецький, голова Пласт - прияту Дітройт - захід, у своїй промові подякував усім за жертвенну працю, а зокрема відзначив великий вклад у виховання молоді взагалі, а в розбудові табору зокрема, станичного пл. сен. Р. Татарського та його дружину Галю, що ось уже шість років підряд адмініструють табори.

І чай та солодке, і промова були великою несподіванкою, що зворушила до сліз. Не дарма тремтів голос у пана Татарського, коли дякував батькам, що зуміли оцінити працю одиниць. А праця та нелегка. 258 пластунів і пластунок побували цього літа у таборі „Зелений яр"; 258 різних характерів, і до кожної треба знайти ключ... Часом приходилось нехтувати вимогами декого з батьків (не раз незрозумілими), потішаючи себе думкою, що, мовляв, байдуже, чи подобається табір батькам, чи ні. Аби дітям подобався.

А діти?

...Мала Унька з Віндзору дякує мамі, що післала її в табір:

— Я така щаслива! Цього року був дуже гарний табір, багато — багато кращий, ніж торік. Я хочу пригадати їй, що ці самі слова казала вона й минулого літа, але замість цього кажу:

— Приїжджай на друге літо. Тоді табір ще кращим буде.

А ось інша пластунка, що вперше побувала в таборі, довідавшись, що з матір'ю приїхала на Діброву їхня сусідка - американка, каже:

— І як я говоритиму з нею? Мені здається тепер, що вчиню злочин, як забалакаю по - англійському.

Дві подруги скаржаться одна одній:

— Десять фунтів! І як я їх позбудусь тепер?!

— А я сім. І ніби недоїдала, намагалась брати якнайменше... Ні, що не кажи, таки погано харчували нас у таборі...

Чи можна бажати кращої оцінки, як оці щирі дитячі слова?

Поїхали. Опустів „Зелений яр". Навколо запанувала неприродня тиша. І ніби день такий, як учора, як і на тім тижні, а в повітрі виразно запахне осінню. І не дивно: все тут жило й дихало дітьми, і ось їх нестало. Полетіли у вирій до своїх домівок, щоб зі свіжими силами взятись до науки. Не одному ж пластунові та пластунці батько та мати сказали: „Як добре вчитимешся, то й на другий рік поїдеш".

Коли багачка — осінь подарує лісам нову, чудовими кольорами вишиту, сорочку і і застелить землю новотканим рядном, у „Зеленому ярі" ще раз задзвенять пісні: то пластуни пектимуть картоплю.

А тепер — тиша.

Нечутними кроками наближається осінь, у пелені гостинці сесучи...

Г. К.

ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР НАЙБІЛЬША ПОДІЯ НАШОГО СТОЛІТТЯ

(Закінчення з 1-ої стор.)

секрет, що й на Соборі знайшлися люди, які не хотіли „бачити світу в цілості, а лише стільки, скільки видно крізь їхнє віконце", — казав Кир Максим Германюк. Але, — казав він далі, — Бог показав, що нові ідеї, оскільки вони лежать на лінії Божої Правди, мусять перемагати.

При цьому показалося, що Католицька Церква має колосальні можливості дійти до кожної людини, бо розгалужена по всьому світі. Але показалося також, що досі вона не використала тих можливостей, бо її, крім Христа, творять люди. А люди звичні бачити світ тільки крізь віконце й тому напр. західня людина не хоче розуміти, що, як нас колядки увійшли до засобів славлення Христа, так китайські чи індійські народні звичаї мають також свої права. Тому один з єпископів Індії пропонує ввести замість чужої індусам обручки при шлюбі, ґірлянди квітів, які означають там ту ж вірність до смерти, що в нас перстень. Японці пропонують при похороні вживати кадила, а не свяченої води, а один єпископ з Африки просить дозволу ввести в церкву ритуальний танок, який нас разить так само, як чорного орґани чи хор.

Ось одна серія проблем. А далі, в сучасному світі, як і завжди, лише тепер швидше, проходить інтеґрація рівночасно з диференціяцією. Інж. Д. Андрієвський наголошував це в своїй доповіді, подаючи як доказ, що об'єднання Европи проходить рівночасно з визріванням флямандської нації, і Бельгія, включаючись в европейський комплекс, мусить дати більші права флямандцям. А коли право на свою мову мають флямандці, то чому китайці чи японці мають слухати Слова Єдиного Бога зовсім їм чужою латинською мовою? Коли італієць бачить Матір Божу в образі італійської жінки, чому китаєць не має її уявляти собі як жінку китайську? Чому церква в Японії не має бути збудована в стилі того народу, а народу італійського, німецького чи українського?

Словом — Церква хоче відповісти на питання доби й вона приспішить визрівання національних процесів, як колись викликала процеси соціяльні. Це в свою чергу потягає цілий ряд консеквенцій. Коли справді триматися Христового слова про рівність людей, про любов до кожної людини, про любов до кожного, в кому є частка Христа, то як не любити й не шукати контакту з християнами інших, поза Католицькою, Церков?

На цю тему була окрема доповідь в рамах Студ. Днів. На марґінесі її, Кир Максим Германюк подав деякі радісні відомості про свої контакти з Головою Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Контакти, що поклали основу під співжиття і співдію, що до неї своїх вірних закликав Кир Володимир Маланчук, Екзарх для українців у Франції. І уявімо собі, що в нашій спільноті впав би церковний поділ, чи не була б це революція? А до цього йдеться на базі Собору. Собор бо в цьому напрямку дає поштовх, знов же відповідаючи тенденціям нашої доби, яким вислів дав один студент на Студ. Днях, питаючи, чому не може бути спільна школа для православних і католиків з тим, щоб релігії вчили два катехити?

„Церква — не піраміда", — заявив Папа Павло VI, розуміючи, що Церква, — це живе Тіло Христове, в якому кожен орган має свої право й обов'язки, а не мертве місце, як у кам'яній будові. З цього випливає цілий ряд нових прав і обов'язків вірних, що дуже яскраво з'ясував у своїй проповіді Кир Ніль Саварин, єпископ Едмонтонський. Преосвященний Владика без обиняків заявив, що досі вважалося, що роля мирянина — це молитися, слухати проповіді й платити вкладки. Сьогодні Церква дасть йому голос, але й вимагатиме від нього апостольства. Замало бо сьогодні, щоб тільки священик голосив слово Боже, щоб тільки єпископ пильнував моралі. Це обов'язок кожного на його рівні.

Сьогодні Церква зовсім визволилася від впливу світської влади, вона визволилася й від політики. Її завдання пильнувати Божих заповітів і нести їх до всіх людей, навіть поган і безбожників. А тому вона має право й обов'язок контактуватися з ними.

Ось кілька проблем, що їх в зовсім новому світлі поставив Собор. Якщо правду кажуть спеціялісти цих проблем, що Собор не зробить революції в Церкві, а тільки відновить її, то всеодно — в світі з цього приводу пройде ряд революцій в духовій площині. Зокрема ж ці революції пройдуть в нашому суспільстві, де є стільки відсталости, спізнення з витяганням висновків з тих „нових відносин між людьми", про які говорив Папа Іван XXIII, відкриваючи першу сесію Собору.

Саме Студійні Дні УХР були спробою витягнути деякі висновки з деяких проблем сучасного світу. В атмосфері революції, що її творить Собор, зокрема живою була думка учасників Студ. Днів. І правильно казав Кир Максим Германюк, що українці в Рокка ді Папа є також учасниками Собору, бо живуть його атмосферою, і поставили собі завдання розв'язувати питання, маючи в серці Христа.

● **Найстарша донька Винстона Черчила** Діяна померла у 52 році, заживши забагато насонних порошків. Її знайшли мертвою в її кімнаті, після того, як попереднього дня здорова і в доброму настрої вернулась до дому. Вона була двічі заміжня, востаннє за міністром зв'язків з країнами Коммонвелту, Дунканом Сандісом, з яким розвелася та від якого має троє дітей. Вона вперше з англійських жінок зголосилась була з вибухом останньої світової війни до червонохресної служби в армії. Дружина Винстона Черчила саме тепер перебуває недужа в шпиталі і спершу затаїли перед нею смерть доньки.

„Тризуб" переміг у відплатній грі „Гакоах"

„Тризуб" з Філядельфії виграв 3:1 відплатні мистецькі змагання Американської Футбольної Ліґи з „Гакоахом". Зустріч ця відбулася минулої неділі на стадіоні Рендалс Айленд в Ню Йорку, як одні з подвійних змагань Американської та Німецької Ліґи. Ворота для „Тризуба" здобули: Нога 2 і Яковина 1. Після цієї перемоги „Тризуб" точками 11:3 та відношенням воріт 20:7. На своєму рахунку „Тризуб" має 5 виграних, одну нерішену та одну програну, саме в першій грі з „Гакоахом" у Філядельфії.

„Чорноморська Січ" Нюарк перемогла свого місцевого противника „Польських Соколів" 2:1 у завзятих змаганнях за першість Американської Футбольної Ліґи, які відбулися минулої неділі, 27-го жовтня в Нюарку. До перерви вели січовики 2:0, пописувались доброю грою, але не використали вони ще декілька ворітних нагод. В другій півгрі, після здобуття перших воріт поляками, „Чорноморська Січ" повела дефензивну гру для збереження переможного висліду. Ворота для „Січі" здобули: В. Каздоба і Чайка. „Чорноморська Січ" має в мистецьких грах чотири перемоги з рахунком точок 8:0 та відношенням воріт 8:4.

Рокефеллер про п'ять пунктів, в яких він розходиться з през. Кеннеді

Диргем, Ню Гемпшир. — Нюйоркський губернатор при кінці тижня перебував із дружиною в стейті Ню Гемпшир, де промовляв про теперішню політику й економічну ситуацію та з'ясовував своє становище до політики президента Кеннеді та свого партійного претендента на кандидата на президента сенатора Беррі Голдвотера. В промові до студентів нюгемпширського університету Рокефеллер говорив про „п'ять основних філософічних різниць між ним і президентом Кеннеді та його урядом". Ці різниці є такі: 1) Кеннеді виявив повний брак зрозуміння системи вільних підприємств. 2) Президент не шанує прав окремих стейтів. 3) Не має повного зрозуміння для комуністичної загрози та тих метод, якими послуговуються комуністи, щоб осягнути свою головну ціль — запанувати в цілому світі. 4) Рокефеллер гадає, що треба б скріпити ті союзи, які вже існують і які є протикомуністичні. 5) Уряд Кеннеді йде на ліво, і цього бояться европейські країни. Рокефеллер сказав, що вже незабаром виявить, чи він старатиметься про номінацію на президентську кандидатуру, кажучи одночасно, що вже тепер „він поважно обмірковує цю справу".

● **У Південній Кореї**, на ріці пилися. Катастрофа сталася внаслідку того, що коли пором наближувався до берега, — всі діти метнулися на один бік, щоби мерщій дістатися на беріг.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 3-го ЛИСТОПАДА 1963 р.:

WILKES BARRE, Pa. Місячні збори В-ва св. І. Хрестителя, Відд. 223 в церковній залі св. Петра і Павла. — Н. Леськів, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Надзвичайні збори 304 Відд. в год. 6:30 веч. в церковній залі при 158 Germain St., Buffalo Black Rack. Є важні справи. — С. Завіський, гол., І. Грицькован, касир, М. Гнатик, секр.

Посмертні згадки

ІВАН КОВАЛИК, член 143 Відділу УНСоюзу в Ґрейт Медовс, Н. Дж. помер 3 вересня 1963 року на 72-му році життя. Покійний народився 1891 року на Флориді, був довгі роки членом УНСоюзу та членом української церкви і місцевої громади. Полишив у смутку сина Осипа, дочку зам. Гірко та братів Осипа і Степана. Похорони Покійного відбулися 6 вересня ц. р. з похоронного заведення до укр. кат. церкви, де відправив Заупокійну Службу Божу о. Марко Гіль, та на цвинтар Пекест Юніон в Ґрейт Медовс. Вічна Йому Пам'ять!

А. Левонук, секр.

ПРОКІП БУСЕЛЬ, член 387 Відділу УНСоюзу в Виллиментик, Конн., помер в дні 3-го вересня 1963 року на 88-му році життя. Покійний народився дня 29 березня 1875 року в селі Манаїв, пов. Зборів, Тернопільської округи. В члени УНСоюзу вступив 2-го січня 1915 р. й від того часу був постійно активним його членом. У своєму муравлиному житті не жалів жертвувати на свої рідні, національні цілі, що свідчили про Його свідомість, як члена УНСоюзу. Похорон відбувся 7-го вересня 1963 р. в год. 9:30 з похоронного заведення до церкви св. Марії, а відтак на цвинтар св. Марії в Кальчестер, при участі Родини, Приятелів, Членів УНСоюзу та Знайомих. В. Й. П.!

В. Олійник, секр.

ДМИТРО МЕДИНСЬКИЙ, член Т-ва Дністер, Відд. 361 УНСоюзу в Ню Йорку, Н. Й. помер 22 вересня 1963 р. Покійний народився в с. Заріче, пов. Золочів, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Марію, дочки Ольгу і Анну та сина Володимира. Похорон відбувся 25-го вересня ц. р. з похоронного заведення Петра Яреми. — Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

● РОЗШУКИ ●

ПОШУКУЮ ОДНОСЕЛЬЧАН с. КОЛОКОЛИН, пов. Рогатин.
Mrs. Stephanie DUTKA
4209 ESTATE DR.
Louisville 16, Ky.

ТАРЗАН, ч. 5131. Чекає на наречену Мері...

Коли Тарзана затримала поліція, П'єр Блянк швидко просив дозволу відвідати „свою наречену" в шпиталі.

Лікар казав йому ввійти до малого бюра, і туди закличеться піклувальницю Мері.

Напруження збільшувалося, коли П'єр чекав. Нарешті муки з нашийником скінчаться.